

QUAN HỆ SINGAPORE - MALAYSIA

Không yên tĩnh

Ngày 26-3, trong khi Thủ tướng Mahathir đang bận đi công tác 4 ngày ở Nhật, nội các Malaysia nhóm họp dưới sự chủ tọa của Phó thủ tướng Anwar Ibrahim quyết định tạm thời đình chỉ tất cả các mối liên hệ với Singapore.

Ngay sáng hôm ấy, thị trường chứng khoán Singapore bị dao động mạnh và cổ phần của các công ty Singapore có liên quan tới Malaysia đột ngột xuống giá. Giới thương gia Singapore tỏ ra hết sức hoang mang và lo ngại về những biến chuyển mới mẻ này.

Từ Tokyo, Thủ tướng Mahathir nói quyết định trên do nội các Chính phủ Malaysia đưa ra trong khi ông vắng mặt. Ông cho biết là cần gặp nội các để tìm hiểu trước khi có thông báo chính thức. Nhưng sau đó, chính Thủ tướng Mahathir đã cải chính và cho rằng báo chí đã thổi phồng và không hề có việc cắt đứt liên hệ với Singapore. Thủ tướng Goh lên tiếng hoan nghênh công bố đó và nói về phần mình, Singapore sẽ cố gắng để nối lại mối bang giao ở một tiến độ thoả mái cho Malaysia.

Mọi việc bắt đầu khi Bộ trưởng cao cấp Lý Quang Diệu cho rằng bang Johore của Malaysia là nơi "khét tiếng về bắn giết, trộm cướp và cướp xe hơi" (potorious for shootings, muggings and carjackings). Khi các lời này được phổ biến trên báo chí, Malaysia liền phản ứng.

Sau đó, ông Lý tuyên bố xin lỗi vào ngày 13-3. Hai hôm sau, Thủ tướng Goh Chok Tong của Singapore cũng lên tiếng cho rằng đây chỉ là ý kiến cá nhân của ông Lý, và mong hai nước sớm bỏ qua chuyện này để hướng về các vấn đề khác có lợi cho đôi bên. Nhưng một số nhà lãnh đạo Malaysia, nhất là của bang Johore tuyên bố họ sẽ không tha thứ cho ông Lý về chuyện này. Họ đòi hỏi Lý phải chính thức xin lỗi và rút lời phi báng ấy ra khỏi bản văn tòa án.

Ngày 17-3, ông Lý ra thông báo tuyên bố hoàn toàn nhận lỗi và chính thức yêu cầu tòa án rút bỏ những lời tuyên bố

xúc phạm ấy ra khỏi bản khai của mình. Sau đó hai ngày, nội các Malaysia lên tiếng sẵn sàng chấp nhận lời xin lỗi của ông Lý. Tuy nhiên, họ cũng nhấn mạnh rằng việc này đã là một vết thương sâu đậm đối với Malaysia mà chắc còn lâu lắm mới liên hệ giữa hai nước mới hàn gắn được như cũ.

Câu chuyện như thế tưởng đã tạm yên cho đến tuần qua. Và khi bài báo này lên khuôn, vấn đề vẫn chưa ngã ngũ. Tuy Ngoại trưởng Malaysia đã tuyên bố với những lời lẽ ôn hòa nhưng báo chí Malaysia vẫn còn muốn tiếp tục khơi động việc này. Những ngày sắp tới có thể sẽ còn căng thẳng, tuy nhiên, ngoài những biểu lộ có tính cách quá khích từ các đoàn thể và báo chí ở Malaysia, chính phủ hai bên đều hết sức thận trọng bởi vì cả hai nước đều cần đến nhau rất nhiều.

Đối với Singapore, ngoài việc Malaysia là bạn hàng lớn nhất, hầu hết nước uống hàng ngày của Singapore đều phải nhập từ bang Johore. Các nguồn lương thực của Singapore cũng đều phải nhập từ Malaysia. Còn đối với Malaysia, Singapore lại là nước đầu tư nhiều nhất vào đây với tổng số hơn 2 tỉ USD trong năm ngoái. Có thể Chính phủ Malaysia sẽ đưa ra một số biện pháp tạm đình chỉ các quan hệ song phương về văn hóa, thể thao... để xoa dịu phần nào phản ứng của dân chúng, nhưng sẽ tránh áp dụng những biện pháp trả đũa cứng rắn về kinh tế và thương mại vì sẽ gây tổn hại lớn cho cả đôi bên. Điều chắc chắn nhất là mối liên hệ giữa hai nước sẽ mất một thời gian rất lâu mới trở lại bình thường.

Một số nhà nghiên cứu của các nước ASEAN đã lên tiếng đề nghị Malaysia và Singapore hãy mau tìm cách chấm dứt một vụ đụng chạm để bảo đảm cho tình đoàn kết trong khu vực kinh tế ASEAN không bị sút mẻ. Họ cũng cho rằng thành viên Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) cần tránh không bình luận về công việc nội bộ của nhau. ■

Kể từ năm 1965, khi Singapore tách rời khỏi liên bang Malaysia cho tới nay, hai nước vẫn duy trì một mối liên hệ mật thiết. Tuy nhiên, đôi lúc mối bang giao giữa hai bên cũng gặp phải sóng gió, như trong mấy tuần lễ vừa qua. Mời bạn đọc theo dõi bài viết của ông Võ Tá Hân, cộng tác viên TBKTSG tại Singapore về vấn đề này.